

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 24 stycznia 2022 r.

Pozycja 18

POSTANOWIENIE z dnia 5 listopada 2021 r. Sygn. akt Ts 16/20

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Julia Przyłębska,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej A.B. o zbadanie zgodności:

art. 88 § 1 oraz art. 78 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1987, ze zm.) z art. 2, art. 32 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 20 stycznia 2020 r. (data nadania) A.B. (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika ustanowionego z urzędu, wystąpił z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego.

Skarżący wystąpił do Sądu Rejonowego w S. z wnioskiem o ustanowienie dla niego pełnomocnika z urzędu do sprawy [...]. W zarządzeniu z 19 czerwca 2019 r. (sygn. [...]) sędzia tego sądu na podstawie art. 88 § 1 i art. 78 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1987, ze zm.; dalej: k.p.k.) zarządził m.in. nieuwzględnienie wniosku oraz odmówił wyznaczenia pełnomocnika z urzędu.

Sąd Rejonowy w Ż. postanowieniem z 13 sierpnia 2019 r. (sygn. akt [...]) ustanowił dla skarżącego pełnomocnika z urzędu do sporządzenia skargi konstytucyjnej dotyczącej zarządzenia Sądu Rejonowego w S. Jednocześnie postanowił, iż pełnomocnik zostanie wyznaczony przez Okręgową Radę Radców Prawnych w O.

W skardze konstytucyjnej skarżący wniósł o zbadanie zgodności art. 88 § 1 oraz art. 78 § 1 k.p.k. z art. 2, art. 32 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji. Wskazał, że zaskarżone przepisy całkowicie pomijają sytuację osób pozbawionych wolności, które nie są zatrudnione, nie osiągają żadnego dochodu i nie posiadają majątku, w efekcie czego nie mają żadnych realnych możliwości dokonywania opłat m.in. za pomoc profesjonalnego pełnomocnika. Osoby przebywające w zakładach karnych zamkniętych winny zatem stanowić odrębną grupę, która

nie ma żadnej możliwości zarobkowania, co jednocześnie nie pozwala na ich jednakową kwalifikację z osobami pozostającymi na wolności.

W zarządzeniu sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 28 września 2020 r. wezwano pełnomocnika skarżącego do usunięcia, w terminie 7 dni od daty doręczenia tego zarządzenia pod rygorem ujemnych skutków procesowych, braków formalnych skargi przez:

1) doręczenie poświadczonego za zgodność z oryginałem: a) odpisu zarządzenia Sądu Rejonowego w S. z 19 czerwca 2019 r. (sygn. akt [...]), b) wniosku skarżącego o ustanowienie pełnomocnika z urzędu do wniesienia skargi konstytucyjnej w związku z wydaniem orzeczenia z 19 czerwca 2019 r. wraz z czterema kopiami, c) zaświadczenia z 23 kwietnia 2019 r. wraz z czterema kopiami;

2) udokumentowanie daty: a) złożenia przez skarżącego w administracji Zakładu Karnego w K. wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu do wniesienia skargi konstytucyjnej od zarządzenia z 19 czerwca 2019 r., b) pierwotnego (tzn. przed ustanowieniem pełnomocnika z urzędu) doręczenia skarżącemu zarządzenia wymienionego w punkcie 2b lub ewentualnie wykazanie, że po raz pierwszy doręczenie tego rozstrzygnięcia pełnomocnikowi z urzędu nastąpiło 23 października 2019 r.;

3) wyjaśnienie, w jaki sposób zaskarżone przepisy naruszają prawa skarżącego wynikające z art. 2, art. 32 i art. 45 ust. 1 Konstytucji;

4) wskazanie konkretnego przepisu Konstytucji, z jakim skarżący łączy naruszenie prawa do równego traktowania;

5) uzasadnienie zarzutu niezgodności kwestionowanych przepisów ze wskazanymi przez skarżącego wzorcami kontroli.

Odpis powyższego zarządzenia został doręczony pełnomocnikowi skarżącego 5 października 2020 r. Pełnomocnik, w określonym terminie, częściowo usunął braki formalne skargi konstytucyjnej. Nie nadesłał jednak wniosku skarżącego o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, jak też nie udokumentował daty złożenia przez skarżącego w administracji zakładu karnego wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu do wniesienia skargi konstytucyjnej od zarządzenia Sądu Rejonowego w S. z 19 czerwca 2019 r. (sygn. akt [...]). Nie udokumentował również daty pierwotnego (tj. przed ustanowieniem pełnomocnika z urzędu) doręczenia skarżącemu zarządzenia, o którym mowa wyżej, ani nie wykazał, że po raz pierwszy doręczenie tego zarządzenia pełnomocnikowi z urzędu nastąpiło 23 października 2019 r.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Skarga konstytucyjna jest nadzwyczajnym środkiem ochrony konstytucyjnych wolności lub praw, którego merytoryczne rozpoznanie uwarunkowane zostało spełnieniem wielu przesłanek wynikających zarówno z art. 79 ust. 1 Konstytucji, jak i z przepisów ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK).

Zgodnie z art. 61 ust. 1 u.o.t.p.TK skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym, podczas którego Trybunał bada, czy odpowiada ona określonym przez prawo wymaganiom. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygania. Trybunał wydaje postanowienie o nadaniu skardze konstytucyjnej dalszego biegu, gdy spełnia ona wymagania przewidziane w ustawie oraz nie zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p.TK. Natomiast art. 61 ust. 4 pkt 2 u.o.t.p.TK stanowi, że Trybunał w składzie jednego sędziego Trybunału wydaje postanowienie o odmowie nadania wnioskowi, o którym mowa w ust. 1, albo skardze konstytucyjnej dalszego biegu, jeżeli braki, o których mowa w ust. 3, nie zostały usunięte w terminie.

W badanej sprawie skarżący, w określonym terminie, nie usunął wszystkich braków formalnych skargi konstytucyjnej, albowiem: nie nadesłał wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu; nie udokumentował daty złożenia w administracji zakładu karnego wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu do wniesienia skargi konstytucyjnej od zarządzenia Sądu Rejonowego w S. z 19 czerwca 2019 r. (sygn. akt [...]); nie udokumentował daty pierwotnego (tj. przed ustanowieniem pełnomocnika z urzędu) doręczenia skarżącemu wskazanego wyżej zarządzenia ani nie wykazał, że po raz pierwszy doręczenie tego zarządzenia nastąpiło pełnomocnikowi z urzędu 23 października 2019 r.

Usunięcie wskazanych powyżej braków formalnych skargi konstytucyjnej ma zasadnicze znaczenie dla ustalenia tego, czy skarżący złożył skargę konstytucyjną w terminie wskazanym w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK (zgodnie z którym skarga konstytucyjna może być wniesiona po wyczerpaniu drogi prawnej, o ile droga ta jest przewidziana, w ciągu 3 miesięcy od dnia doręczenia skarżącemu prawomocnego wyroku, ostatecznej decyzji lub innego ostatecznego rozstrzygnięcia). Skarga konstytucyjna w niniejszej sprawie została ponadto wniesiona przez pełnomocnika ustanowionego z urzędu, a więc konieczne jest też zbadanie, czy została ona wniesiona we właściwym terminie, mając na uwadze brzmienie art. 44 ust. 2 i 3 u.o.t.p.TK. Zaznaczyć przy tym należy, że ustalenie tego, czy została złożona we właściwym terminie, stanowi bezwzględną przesłankę dopuszczalności wniesienia skargi konstytucyjnej do Trybunału Konstytucyjnego.

Zgodnie z art. 44 ust. 2 u.o.t.p.TK w razie niemożności poniesienia kosztów pomocy prawnej, skarżący może złożyć do sądu rejonowego swego miejsca zamieszkania wniosek o ustanowienie dla siebie adwokata lub radcy prawnego z urzędu. Z kolei ust. 3 tego przepisu stanowi, że złożenie wniosku, o którym mowa w ust. 2, wstrzymuje bieg terminu do wniesienia skargi konstytucyjnej. Wznowienie biegu tego terminu następuje pierwszego dnia po dniu: 1) doręczenia adwokatowi lub radcy prawnemu rozstrzygnięcia właściwego organu o wyznaczeniu do pełnomocnikiem skarżącego; 2) uprawomocnienia się postanowienia sądu o oddaleniu wniosku o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego; 3) doręczenia skarżącemu postanowienia oddalającego zażalenie na postanowienie o oddaleniu wniosku o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego.

W rozpatrywanej sprawie w celu obliczenia, czy skarga konstytucyjna została wniesiona w wymaganym terminie, konieczne jest zatem ustalenie daty doręczenia skarżącemu ostatecznego rozstrzygnięcia, w związku z którym została złożona skarga konstytucyjna, co powoduje rozpoczęcie biegu terminu do wniesienia skargi konstytucyjnej. Konieczne jest ustalenie daty złożenia przez skarżącego wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, gdyż powoduje to wstrzymanie biegu terminu do złożenia skargi konstytucyjnej. Ważne jest też ustalenie daty doręczenia pełnomocnikowi rozstrzygnięcia właściwego organu o wyznaczeniu go pełnomocnikiem skarżącego, gdyż od następnego dnia po dniu doręczenia następuje wznowienie biegu terminu do złożenia skargi konstytucyjnej.

W ocenie Trybunału skoro w niniejszej sprawie skarżący nie wykazał kiedy doręczono mu zarządzenie Sądu Rejonowego w S. z 19 czerwca 2019 r. oraz kiedy złożył wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, Trybunał nie ma możliwości obliczenia, czy skarga konstytucyjna została złożona w terminie. Zaznaczyć należy również, że wskazana przez pełnomocnika skarżącego data 23 października 2019 r. nie została uprawdopodobniona jako data otrzymania przez skarżącego po raz pierwszy zaskarżonego orzeczenia. W tym zakresie należy zauważyć, że istotne znaczenie ma to, kiedy skarżący otrzymał zaskarżone zarządzenie, a nie kiedy takie zarządzenie zostało doręczone pełnomocnikowi ustanowionemu do wniesienia skargi konstytucyjnej. Tymczasem z dokumentacji przedłożonej przez pełnomocnika skarżącego wraz ze skargą wynika, że doręczenie skarżącemu ostatecznego rozstrzygnięcia, w związku z którym złożona została skarga konstytucyjna, musiało mieć miejsce przed 13 sierpnia 2019 r., skoro w tym dniu zostało wydane postanowienie Sądu Rejonowego w Ż.

(sygn. akt [...]) o ustanowieniu dla skarżącego pełnomocnika z urzędu do wniesienia skargi konstytucyjnej na zarządzenie Sądu Rejonowego w S. z 19 czerwca 2019 r., a pełnomocnik został poinformowany o ustanowieniu go pełnomocnikiem z urzędu 10 października 2019 r.

2. W ocenie Trybunału analizowana skarga konstytucyjna nie spełnia wymagań formalnych wynikających z art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz art. 44 ust. 3, art. 53 i art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK.

Mając na uwadze powyższe, Trybunał postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.